

TRIODUL

DUMINICA

A TREIA A SFÂNTULUI ȘI MARELUI POST

numită și

„A SFINTEI CRUCI”

Mulțumiri celor care au contribuit la redactarea acestui text

www.teologie.net
2015

SÂMBĂȚĂ SEARA

LA VECERNIA MICĂ

La Doamne, strigat-am..., se pun patru stihiri podobnice, glasul al 6-lea:

Podobie: Îngereștile puteri...

Acum oștile îngerești însoțesc lemnul cel cinstit, cu bună cucernicie înconjurându-l, și cheamă pe toți credincioșii la închinare. Deci veniți cei ce vă luminați cu postul, să cădem la el cu bucurie și cu frică, strigând cu credință: Bucură-te, cinstită Cruce, întărirea lumii! (de două ori)

Ca să ridici blestemul lui Adam, ai luat fără de întinare trupul nostru și Te-ai răstignit și ai murit, Iisuse preabunule. Pentru aceasta cinstim cu credință Crucea Ta și sulița, buretele, trestia și cuiele; și cerem să vedem Învierea Ta.

Încuiat-a șarpele prin lemn Edenul cel de demult; iar lemnul crucii l-a deschis tuturor celor ce voiesc să se curățească prin post și prin lacrimi. Deci văzându-l pe acesta pus înaintea, veniți credincioșii să cădem la el cu frică, strigând: Deschide, Cruce, porțile cerurilor celor ce te iubesc pe tine.

Slavă... Și acum..., asemenea:

Când Te-a văzut pe Tine pironit pe Cruce, Cuvinte al lui Dumnezeu, ceea ce Te-a născut fără de sămânță s-a tânguit strigând: Vai mie, Fiul meu preadulce! Ce smerenie este aceasta, Dumnezeul meu? Cum rabzi patimă de judecată nedreaptă, Cel ce ești fără de patimă? Laud cu cântări înfricoșătoarea și nespusa pogorâre a Ta.

LA STIHOAVNĂ

Stiluri prosomice, glasul al 2-lea:

Podobie: Casa Eufratului...

Dezlegându-ne de legăturile osândirii celei de demult, noi credincioșii, prin lemnul Crucii, să slăvim pe Hristos, Cel ce s-a pironit pe dânsa.

Stih: Înălțați pe Domnul Dumnezeuul nostru și vă închinați la așternutul picioarelor Lui, că sfânt este (Ps. 98,5).

Vino acum împreună cu noi, Davide, mișcă-ți alăuta cântând, înălțați pe Hristos, credincioșilor, și vă închinați așternutului picioarelor Lui.

Stih: Iar Dumnezeu, Împăratul nostru, mai înainte de veac a făcut mântuire în mijlocul pământului (Ps. 73,13)

Să înălțăm popoare, lemnul cel ce este pus înainte, prin care ne dă nouă Hristos mântuire, și cu credință să-l sărutăm.

Slavă... Și acum..., a Crucii, a Născătoarei, asemenea:

Înălțat pe Cruce pentru oameni văzând pe Fiul tău, Fecioară, ai strigat tânguindu-te: Slavă milostivii Tale!

Apoi: Acum liberează..., Sfinte Dumnezeule..., Preasfântă Treime..., și după Tatăl nostru...

Troparul, glasul 1:

Mântuiește, Doamne, poporul Tău, și binecuvântează moștenirea Ta; biruință binecredincioșilor creștini asupra celui protivnic dăruiește, și cu Crucea ta păzește pe poporul Tău.

Ectenia mică si otpustul.

Iar după otpust, intră preotul cu diaconul și cu eclesiarhul în veșmântărie și se îmbracă preotul și diaconul; și cădind cinstita Cruce, zice diaconul: **Binecuvintează, părinte! Iar preotul: Binecuvântat este Dumnezeuul nostru... Apoi: Sfinte Dumnezeule..., Preasfântă Treime... și după Tatăl nostru... troparul Crucii: Mântuiește, Doamne, poporul Tău... Slavă... Și acum..., Condacul.**

Apoi ridică preotul cinstita Cruce cu discul pe cap și o duce la Sfânta Masă, mergând înainte paracliserul cu două făclii aprinse. O așază pe Sfântul Antimis, în locul Evangheliei, pe care o pune mai sus. Înaintea cinstitei Cruci arde lumânare toată noaptea.

LA VECERNIA MARE

După ce preotul binecuvântează, se citește, după obicei, Psalmul începător; apoi se citește Catisma întâi.

La Doamne, strigat-am..., se pun 10 stihiri: 3 stihiri ale Învierii din Octoih, 3 ale lui Anatolie și 4 ale cinstitei Cruci.

Stihirile Crucii, glasul al 5-lea:

Podobie: Bucură-te cămara...

Strălucește, Cruce a Domnului, luminatele fulgere ale harului tău în inimile celor ce te cinstesc pe tine, și cu dragoste dumnezeiască te primesc, ceea ce ești de lume dorită; prin care a trecut mâhnirea lacrimilor, din cursele morții ne-am izbăvit, și la veselia cea neîncetată ne-am mutat. Arată bunăcuviința frumuseții tale, dăruind răsplătirile postirii robilor tăi, celor ce cer cu credință ocrotirea ta cea bogată și mila ta cea mare.

Bucură-te, Cruce purtătoare de viață, raiule cel frumos al Bisericii, pomul nestrăicării, care ne-ai înflorit desfătarea slavei celei veșnice, prin care se alungă taberele demonilor și împreună se veselesc cetele îngerilor, și adunările credincioșilor prăznuiesc. Arma cea nebiruită, tăria cea neclintită, biruința împăraților, lauda preoților. Dă-ne și nouă acum să ajungem la Patimile lui Hristos și la Înviere!

Bucură-te, Cruce purtătoare de viață, semnul cel nebiruit al creștinătății, ușa raiului, întărirea credincioșilor, zidul cel dimprejurul Bisericii; prin care s-a pierdut și a încetat blestemul, s-a înghițit puterea morții și ne-am înălțat de pe pământ la cele cerești. Armă nebiruită împotriva demonilor, mărirea mucenicilor, podoaba cuvicioșilor cu adevărat, limanul mântuirii, ceea ce dăruiești lumii mare milă.

Veniți amândoi cei întâi-zidiți, care ați căzut din ceata cea de sus, prin pizma ucigașului de oameni, pentru gustarea cea amară a mâncării din pomul cel de demult. Iată vine preacinstitul lemn cu adevărat, la care alergând cu bucurie îmbrățișați-l și strigați către el cu credință: Tu ești sprijinul nostru, Cruce preacinstită, din al cărei fruct gustând, am dobândit nestricăciunea, luând adevăratul Eden cel dintâi și mare milă.

Slavă..., glasul al 3-lea:

Hristoase Dumnezeule nostru, Cel ce ai primit răstignire de bunăvoie, spre învierea cea de obște a neamului omenesc, și prin trestia crucii sângerându-Ți degetele cu vopsele roșii, Te-ai milostivit a iscăli pentru noi, ca un împărat, cele ce sunt de iertare; nu ne trece cu vederea pe noi cei ce suntem amenințați iarăși cu depărtarea de la Tine. Ci Te milostivește, Unule, îndelung-răbdătorule, spre poporul Tău, cel ce este în nevoi și Te scoală și biruiește pe cei ce se luptă împotriva noastră ca un atotputernic.

Și acum..., a Născătoarei – Dogmatica glasului.

Intrare cu cădelnița: Lumină lină...

Prochimenul: Domnul S-a împărătit... ecteniile și celelalte, după obicei.

LA LITIE

Stihirile hramului, Slavă... Și acum..., glasul al 5-lea:

Văzându-Te toată făptura răstignit pe cruce gol, pe Tine, Făcătorul și Ziditorul tuturor, s-a schimbat de frică și s-a tânguit; soarele și-a strâns lumina și pământul s-a clătinat; pietrele s-au despicat și catapeteasma templului s-a rupt; morții din morminte s-au sculat și Puterile îngerești s-au spăimântat, zicând: O, minune! Judecătorul se judecă și pătimește void, pentru mântuirea și înnoirea lumii.

LA STIHOAVNĂ

Stihirile Octoiului, apoi Slavă... Și acum..., glasul al 4-lea:

Doamne, Cel ce ai ajutat în război preablândului David, ca să supună pe cel de alt neam, fii împreună în război cu credinciosul nostru popor, și cu arma Crucii surpă pe vrăjmașii noștri. Arată, Milostive, spre noi milele Tale cele de demult; și să cunoască adevărat, că Tu ești Dumnezeu și că spre Tine nădăjduind biruim; rugându-se după obicei Preacurată Maica Ta, să se dăruiască nouă mare milă.

Troparul, glasul 1: Născătoare de Dumnezeu... (de două ori) și al Crucii, o dată: Mântuiește, Doamne, poporul Tău... cealaltă urmare a Privegherii.

Iar de nu este Priveghere, se zic troparul Învierii: Slavă... al Crucii, Și acum... al Născătoarei de Dumnezeu, al Învierii.

DUMINICĂ DIMINEAȚA

După cei șase psalmi, Dumnezeu este Domnul... pe glasul Octoiului. Se cântă troparul Învierii de două ori. Slavă... al Crucii. Și acum... al Născătoarei: Gavriil zicând ție, Fecioară...

Și obișnuitele Catisme, și se cântă Sedelnele Învierii.

De este hramul cinstitei Cruci, după Polieleu, Sedealna Crucii, glasul al 8-lea.

Podobie: Porunca cea cu taină...

Cu lemnul a golit întâi vrăjmașul raiul, pentru mâncare aducând moarte; iar lemnul Crucii înfigându-se în pământ, a adus oamenilor îmbrăcăminte de viață și toată lumea s-a umplut de toată bucuria. Pe care văzând-o pusă spre închinare, împreună să strigăm lui Dumnezeu, popoare, cu credință: Plină este de slavă casa Lui.

Slavă... Și acum... tot aceasta.

Antifoanele glasului. Toată suflarea... Evanghelia Utreniei, ce va fi de rând, a Învierii; Învierea lui Hristos văzând... Psalmul 50.

Slavă... glasul al 8-lea: Ușile pocăinței deschide-mi..., Și acum..., În cărările mântuirii... Apoi stihira, glasul 6: Stih: Miluiește-mă Dumnezeule... La mulțimea faptelor mele...

CANOANELE

Canoanele Învierii și ale Născătoarei de Dumnezeu pe 6 și din Triod, pe 8, Tricântarea, alcătuire a sfântului Părintelui nostru Teodor Studitul.

CÂNTAREA 1, glasul 1:

Irmos: Ziua Învierii...

Ziua aceasta de prăznuire este, că prin Învierea lui Hristos moartea s-a arătat deșartă; lumina vieții a răsărit; Adam sculându-se dănuiește cu bucurie; pentru aceasta strigăm cântând cântare de biruință.

Ziua aceasta este a închinării cinstitei Cruci; veniți toți la dânsa. Că revărsând razele cele luminoase ale Învierii lui Hristos, le pune înainte. Să o sărutăm deci toți, sufletește bucurându-ne.

Arată-te Crucea Domnului cea mare; arată-mi acum dumnezeiescul chip al frumuseții tale, învrednicindu-mă a fi închinător laudei tale; că strig către tine ca și către o însuflețită și te sărut.

Să laude cu un glas cerul și pământul, că pusă este înaintea tuturor preafericita Cruce, pe care, fiind pironit trupește, Hristos S-a jertfit. Pe aceasta să o sărutăm, sufletește bucurându-ne.

Slavă..., a Treimii:

O Treime după Fețe, Unime după chip, Părinte și Fiule și Duhule; Unime întocmai puternică în sfat, în voință și în stăpânirea puterii, păzește lumea Ta, pace dăruindu-i.

Și acum..., a Născătoarei:

Neștiind nicidecum ispita de bărbat, Fecioară, ai născut prunc fără de sămânță; și prin acea preacurată naștere aduci pe Făcătorul tuturor, pe Hristos Dumnezeu. Deci pe Acela roagă-L, să împace toată lumea.

Catavasie:

Dumnezeiescul Moise a însemnat mai înainte de demult în Marea Roșie Crucea Ta, când a trecut pe Israel, tăind marea cu toiagul, cântându-ți cântarea ieșirii, Hristoase Dumnezeule.

CÂNTAREA A 3-a:

Irmos: Veniți să bem băutură nouă...

Veniți să cântăm cântare nouă, prăznuind pierzarea iadului; că Hristos S-a sculat din mormânt, omorând moartea și mântuind toată lumea.

Veniți credincioșilor să scoatem apă nu din fântâna care izvorăște apă stricăcioasă, ci din izvorul luminării, închinându-ne Crucii lui Hristos, întru care ne și lăudăm.

Sărutând acum Crucea Ta, pe care a închipuit-o oarecând Moise cu palmele, biruim, Stăpâne Hristoase, pe Amalec cel netrupesc și ne și mântuim prin ea.

Cu ochi și cu buze curate, începând cântare de bucurie, să ne închinăm, credincioșilor, cu bucurie Crucii Domnului, întru cântări lăudând-o.

Slavă..., a Treimii:

Pe un Dumnezeu fără început, în trei ipostasuri cinstesc, pe Cel nedespărțit după chipul Ființei: Pe Tatăl și pe Fiul și pe Duhul cel viu, întru Care ne-am botezat.

Și acum..., a Născătoarei:

Moise a văzut cu închipuire, de demult în rug taina ta, curată; că precum pe acela văpaia nu l-a ars, așa nici pântecul tău focul Dumnezeirii.

Catavasie:

Întărește-mă, Stăpâne Hristoase, cu Crucea Ta pe piatra credinței, ca să nu se clatine gândul meu de năvălirile vrăjmașului celui rău; că numai Tu Însuși ești sfânt.

SEDEALNA, glasul al 6-lea:

Crucea Ta, Doamne, s-a sfințit, căci cu dânsa se fac tămăduiri celor bolnavi întru păcate; prin ea cădem înaintea Ta, miluiește-ne pe noi.

Stih: Înălțați pe Domnul Dumnezeuul nostru și vă închinați așternutului picioarelor Lui, că sfânt este.

Astăzi s-a împlinit cuvântul proorocului; că iată ne închinăm la locul unde au stat picioarele Tale, Doamne. Și gustând din lemnul mântuirii, am aflat mântuire din patimile păcatului. Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Slavă...

Numai cât s-a înfipt lemnul Crucii Tale, Hristoase, temeliile morții s-au clătinat, Doamne; că cel pe care l-a înghițit iadul cu poftă, l-a liberat cu cutremur. Arătat-ai nouă mântuirea Ta, Sfinte; pentru care Te slăvim pe Tine, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi.

Și acum..., a Născătoarei:

Născătoare de Dumnezeu Fecioară, roagă pe Fiul tău, pe Hristos Dumnezeul nostru, Care de bunăvoie a primit a fi pironit pe Cruce și a înviat din morți, să mântuiască sufletele noastre.

Cântarea a 4-a:

Irmos: La dumnezeiasca strajă...

Iată a înviat Hristos! zis-a îngerul mironosițelor femei; nu plângeți, ci mergând spuneți Apostolilor: Bucurați-vă! Astăzi este mântuirea lumii; tirania vrăjmașului a pierit cu moartea.

Bucuria cea pentru închinarea Crucii Tale celei purtătoare de viață, astăzi întâmpinând-o, Hristoase, întâmpinare facem preasfintelor Tale Patimi, pe care le-ai suferit pentru mântuirea lumii, Mântuitorule, ca un Atotputernic.

Astăzi se face bucurie în cer și pe pământ, că se arată lumii semnul lui Hristos, întreit fericita Cruce; că aceasta punându-se înainte, izvorăște celor ce se închina ei har pururea curgător.

Ce-Ți vom aduce Ție, Hristoase? Că ne-ai dat cinstita Cruce să ne închinăm ei, pe care s-a vărsat sângele Tău cel preasfânt și s-a ținut trupul Tău cu piroane; pe care acum sărutând-o Îți mulțumim.

Slavă..., a Treimii:

Laud trei ipostasuri ale unei Dumnezeiri, ale Firii adică celei singure prin Sine fără despărțire; mărturisind pe Tatăl fără început și pe Fiul și pe Duhul Sfânt, o Domnie pe un scaun, o Împărăție întocmai, o Stăpânie veșnică.

Și acum..., a Născătoarei:

Numai tu, curată te-ai arătat între femei odor prea minunat, lucru înfricoșător; că tu ai înnoit firea, născând fără de sămânță, rămânând

iarăși fecioară ca și mai înainte; căci Cel ce S-a născut din tine este Dumnezeu adevărat.

Catavasie:

Pe Cruce văzându-Te pe Tine, Puternice, luminătorul cel mare de cutremur fiind cuprins și-a strâns și și-a ascuns razele; toată zidirea a lăudat cu frică îndelungă-răbdarea Ta, că s-a umplut pământul de lauda Ta.

CÂNTAREA A 5-a:

Irmos: Să mâneacă cu mânecare adâncă...

Răsărit-ai din mormânt lumii Lumina cea neapusă, strălucind nesticăciune și micșorând, Doamne, mâhnirea cea de moarte de la marginile lumii, ca un îndurat.

Să ne apropiem curățiți cu postul, cu căldură să sărutăm lemnul cel preasfânt cu laude; pe care Hristos răstignindu-Se, a mântuit lumea ca un milostiv.

Dănuiesc cu veselie astăzi cetele îngerilor, pentru închinarea Crucii Tale; căci cu ea ai sfărâmat taberele demonilor, Hristoase Dumnezeul nostru, mântuind neamul omenesc.

Alt rai s-a cunoscut Biserica, ca și cel mai dinainte, având lemn purtător de viață Crucea Ta, Doamne, din care prin atingere luăm nemurire.

Slavă..., a Treimii:

Trei împreună fără de început slăvesc, pe un Dumnezeu într-o ființă; pe Tatăl și pe Fiul și pe Duhul, o lumină întreit strălucitoare, o împărăție întocmai stăpânitoare, în unime neamestecată.

Și acum..., a Născătoarei:

Născut-ai după legea firii, dar mai presus de lege; că numai nașterea ta a fost fără de sămânță. Felul nașterii tale este înfricoșător și de gândit și de spus, ceea ce ești cu totul fără prihană.

Catavasie:

Dis-de dimineață Te lăudăm pe Tine, Mântuitorule îndurate, aflând pace prin Crucea Ta, prin care ai înnoit neamul omenesc, ducându-ne pe noi la lumină neînserată.

CÂNTAREA A 6-a:

Irmos: Pogorâtu-Te-ai în cele de dedesubt...

Sfărâmând moartea, Hristoase, ai înviat ca un mare Împărat, chemându-ne pe noi din cămările iadului, spre desfătarea Împărăției cerurilor, în pământul nemuririi.

Bucurându-ne întru cântări dumnezeiești, să strigăm lui Dumnezeu credincioșii, sărutând Crucea Domnului; că izvorăște izvor de sfințenie tuturor celor din lume.

Se împlinește glasul scriitorului de cântări: Că iată ne închinăm așternutului preacuratelor Tale picioare, Atotputernice, cinstitei Cruci, lemnului celui preadorit.

Lemnul pe care l-a văzut pus în pâinea Ta proorocul cel plângător, adică Crucea Ta îndurate sărutând-o, lăudăm legăturile Tale, îngroparea, sulița și piroanele.

Sfânta Cruce pe care ai primit, Hristoase, să o porți pe umeri și să Te înalți și cu trupul să Te răstignești pe ea, sărutând-o, luăm putere asupra vrăjmașilor celor nevăzuți.

Slavă..., a Treimii:

Unimea în trei Fețe o laud, și Treimii într-o ființă mă închin; unui Dumnezeu, Unime întreită, unei lumini întreit strălucitoare, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Și acum..., a Născătoarei:

Minune mai mare decât toate minunile într-o tine s-a arătat, ceea ce ești mielusea neîntinată. Că ai născut pe Mielul, Cel ce a șters păcatul lumii. Pe Care roagă-L îndelung, pentru cei ce te laudă pe tine.

Catavasie:

Chipul dumnezeieștii Cruci, Iona mai înainte l-a însemnat în pântecele chitului, cu palmele întinse, și a ieșit din fiară, mântuindu-se cu puterea Ta, Cuvântule.

CONDAC, glasul al 7-lea:

Nu mai păzește încă sabia cea de văpaie ușa Edenului, că într-înșă a venit minunata legătură, prin lemnul Crucii. Acul morții și biruința iadului s-au alungat, că de față ai stat, Mântuitorul meu, strigând celor din iad: Intrați iarăși în rai.

ICOS

Trei cruci a înfipt Pilat în Golgota: două tâlharilor și una Dătătorului de viață. Pe care văzând-o iadul, a zis celor de jos: O! Slugile mele și puterile mele, cine este Cel ce a înfipt piron în inima mea? Cu suliță de lemn m-a împuns fără de veste și mă rup. La cele dinăuntru ale mele mă doare, pântecele meu se chinuiește, simțirile-mi tulbură duhul și mă silesc a lepăda din mine pe Adam și pe cei din Adam, care îmi sunt dați prin lemn; că lemnul pe ei iarăși îi duce în rai.

SINAXAR

LA DUMINICA A TREIA A POSTULUI MARE

Sinaxarul din Minei, apoi acesta.

În această zi, în Duminica a treia a Postului Mare, prăznuim închinarea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci.

Pentru că în timpul postului celui de patruzeci de zile ne răstignim și noi oarecum, morți fiind față de patimi, cu simțurile adormite și potolite din pricina amărăciunii postului, ni se pune înaintea cinstita și de viață făcătoare Cruce ca să ne îmbărbăteze, să ne sprijine, să ne aducă aminte de patima Domnului nostru Iisus Hristos și să ne mângâie. Dacă Dumnezeu a fost răstignit pentru noi, oare nu trebuie ca și noi să lucrăm mai mult pentru El? Nevoințele noastre ni se ușurează când ni se aduce aminte și de nădejdea slavei ce ni s-a dat prin Cruce. Căci după cum Mântuitorul nostru urcându-se pe Cruce, a fost slăvit prin felul necinstit prin care s-au purtat oamenii cu El și prin amărăciunile ce l-au pricinuit, tot așa trebuie să facem și noi ca să fim slăviți împreună cu El, cu toate că îndurăm cu greu nevoințele postului.

Se mai explică prăznuirea de azi și în alt chip. După cum cei care călătoresc pe o cale aspră și lungă, zdrobiți de oboseală, dacă întâlnesc pe cale un copac umbros, se odihnesc puțin, așezându-se sub el, și oarecum refăcuți termină și restul drumului, tot așa și acum, în timpul postului, a fost sădită de Sfinții Părinți la mijlocul acestei căi obositoare Crucea cea aducătoare de viață, spre a ne odihni, a răsufla și a ne face pe noi cei osteniți sprinteni și ușori pentru restul osteneții.

Sau altă explicație. După cum la venirea unui împărat sunt purtate înaintea steagurilor lui și sceptrul, iar în urmă vine și el, plin de veselie și de bucurie pentru biruința avută, iar împreună cu el se bucură și supușii, tot așa și Domnul nostru Iisus Hristos, vrând să arate biruința asupra morții și că are să vină cu slavă în ziua Învierii, a trimis înaintea sceptrului Lui, semnul Lui cel împărătesc, Crucea cea de viață făcătoare, care ne umple de multă bucurie, ne dă foarte mare ușurare și ne pregătește să fim gata să primim pe Împărat și să scoatem strigăte de bucurie întru întâmpinarea Biruitorului.

A fost așezată Sfânta Cruce în săptămâna de la mijloc a postului celui de patruzeci de zile pentru următoarea pricină: Sfântul Post de patruzeci de zile se aseamănă cu izvorul cel din Mera, din pricina asprimii, amărăciunii și lipsei de trai bun ce ne face postul. După cum dumnezeiescul Moise, când a băgat lemnul în mijlocul izvorului, l-a îndulcit, tot așa și Dumnezeu, Care ne trece prin Marea Roșie cea spirituală și ne scoate de la nevăzutul Faraon, prin lemnul cel de viață făcător al cinstitei și de viață făcătoarei Cruci, îndulcește amărăciunea postului celui de patruzeci de zile și ne mângâie pe noi care trăim ca în pustie până ce ne va duce, prin Învieria Lui, la Ierusalimul cel spiritual.

Sau altă explicație. Deoarece crucea se numește și este pomul vieții, iar acel pom a fost sădit în mijlocul raiului, în Eden, în chip potrivit și dumnezeieștii Părinți l-au sădit pe acesta în mijlocul postului celui de patruzeci de zile ca să ne amintească și de lăcomia lui Adam, dar în același timp să ne arate, prin pomul acesta și înlăturarea osândeii lui. În adevăr dacă mâncăm din el nu mai murim, ci trăim.

Prin puterea Crucii, Hristoase Dumnezeule, păzește-ne de ispitele celui viclean, învrednicește-ne să ne închinăm dumnezeieștilor tale Patimi și Învierii celei purtătoare de viață,

ducând la capăt cu ușurință calea acestui post de patruzeci de zile și ne miluiește pe noi ca un singur bun și de oameni iubitor. Amin.

CÂNTAREA A 7-a:

Irmos: Cel ce ai izbăvit pe tineri...

Înviat-ai din mormânt a treia zi, Doamne, ca cel ce doarme, ucigând pe portarii iadului cu dumnezeiasca putere și ai sculat pe strămoșii cei de demult, Dumnezeuul părinților, Cel ce însuși ești binecuvântat și preaslăvit.

Dănțuind cu lira de cântări, să ne bucurăm astăzi popoare întru închinarea Crucii, slăvind pe Hristos, Cel ce s-a răstignit pe ea, pe Dumnezeuul părinților, Cel singur binecuvântat și preaslăvit.

Cel ce ai arătat organul morții vistierie de viață, pe care lumea o sărută, adică Crucea Ta, Împărate al tuturor, sfințește pe cei ce se închină ei, Dumnezeuul părinților, Cel ce Însuși ești binecuvântat și preaslăvit.

Cel ce Însuși ești milostiv și îndurat, lisuse, luminează, sfințește pe cei ce se închină cu credință Crucii Tale și dumnezeieștilor Patimi, Dumnezeuul părinților, Cel ce Însuși ești binecuvântat și preaslăvit.

Slavă..., a Treimii:

Laud Unimea, Dumnezeirea cea în trei ipostasuri; că lumină este Tatăl, lumină Fiul, lumină Duhul, rămânând lumină nedespărțită după unitatea cea firească și cu trei raze ale Fețelor strălucind.

Și acum..., a Născătoarei:

Tu ești propovăduirea cea cu multe numiri a tuturor proorocilor; că ușă a lui Dumnezeu, năstrapă de aur, pământ sfânt te-ai arătat, Fecioară dumnezeiască mireasă, născând cu trup pe Iisus Hristos, Dumnezeuul părinților, Cel preaslăvit.

Catavasie:

Cel ce ai izbăvit pe tineri din văpaie ai venit pe pământ luând trup, și pe Cruce pironindu-Te, mântuire ne-ai dăruit nouă, Hristoase, Cel singur binecuvântat, Dumnezeuul părinților și prea slăvit.

CÂNTAREA A 8-a:

Irmos: Această numită și sfântă zi...

Pentru ce ți-neți acum miresme în mâini și pe cine căutați? Tânărul care s-a arătat acum femeilor la mormânt, a strigat: S-a sculat Hristos, Dumnezeuul nostru, ridicând firea noastră cea omenească din adâncul iadului.

Bucură-te, lemn de trei ori fericit și dumnezeiesc, Cruce, lumina celor din întuneric, care arăți mai înainte cu strălucirea ta razele Învierii lui Hristos, în lumea cea cu patru părți; învrednicește pe toți credincioșii să ajungă Paștile.

În această zi mirosim miresmele dumnezeiescului vas de mir, lemnul cel cu mireasmă de viață, Crucea lui Hristos. Să mirosim mirosul cel de Dumnezeu însuflat, închinându-ne ei cu credință în veci.

Vino, Elisei proorocule, spune de față ce lemn a fost acela pe care l-ai băgat în apă? Crucea lui Hristos, prin care am fost trași din adâncul stricăciunii, închinându-ne ei cu credință în veci.

Mai înainte închipuind Iacov de demult Crucea Ta, s-a închinat vârfului dumnezeiescului toiag al lui Iosif, de mai înainte cunoscând a fi acesta sceptrul cel înfricoșător al Împărăției Tale, Hristoase; căreia acum ne închinăm cu credință în veci.

Binecuvântăm pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfântul Duh, Dumnezeu.

O ființă în trei Fețe slăvesc, fără amestecare, câte treile osebite după ipostasuri; că după chipul firii nu despart pe Tatăl și pe Fiul și pe Duhul; că un Dumnezeu este peste toate în veci.

Și acum..., a Născătoarei:

Tu una dumnezeiască mireasă, Marie, te-ai arătat între maici fecioară, născând fără bărbat pe Mântuitorul Hristos și păzind pecetea curăției; pe line te ferim credincioșii în veci.

Catavasie:

*Să laudăm, bine să cuvântăm și să ne închinăm Domnului, cântându-I și
preaînălțându-L pe Dânsul întru toți vecii.*

În groapa leilor aruncat fiind oarecând marele între prooroci Daniel, mâinile în chipul crucii întinzându-și, nevătămat s-a păzit de a fi mâncare lor, binecuvântând pe Hristos în veci.

CÂNTAREA A 9-a:

Irmos: Luminează-te, luminează-te...

În mormânt Te-ai pogorât, Dătătorule de viață Dumnezeule, și ai sfărâmat toate încuietorile și zăvoarele și ai înviat pe morții care strigau: Slavă Învierii Tale, Hristoase, Mântuitorule atotputernice.

Mormântul Tău, Hristoase, mi-a izvorât viață: că venind de față Tu, Cel ce ții viața, ai strigat celor ce locuiau în morminte: Cei din legături dezlegați-vă, că Eu am venit în lume răscumpărare.

Să salte cu laude toate lemnele pădurii, văzând lemnul Crucii, cel de un nume cu ele, sărutat astăzi; pe care Hristos Și-a înălțat capul, precum profetește dumnezeiescul David.

Eu, cel ce am murit prin pom, te-am aflat pe tine pom de viață purtătoare de Hristos, Crucea mea, păzitoarea mea cea nebiruită, puterea cea tare asupra demonilor; ție mă închin astăzi strigând: Sfințește-mă cu salva ta.

Veselește-te, bucură-te, Biserica lui Dumnezeu, închinându-te astăzi de trei ori fericitului lemn al preasfintei Cruci a lui Hristos, căreia slujesc cetele îngeruști și cu frică îi stai înaintea.

Slavă..., a Treimii:

Ție mă închin, Dumnezeire sfântă, Treimii după Fețe, Unimii după fire, Tatălui și Fiului și Duhului Sfânt, unei Stăpânii și unei Împărății, care stăpânește toate.

Și acum..., a Născătoarei:

Tu ești, Fecioară, muntele cel mare, întru care S-a sălășluit Hristos, precum strigă dumnezeiescul David: prin care noi ne-am înălțat de pe pământ la cer, făcându-ne fii prin Duhul, întru tot fericită.

Catavasie:

O, Maică Fecioară și adevărată Născătoare de Dumnezeu, ceea ce ai născut fără sămânță pe Hristos, Dumnezeul nostru, pe Cel ce S-a înălțat cu trupul pe Cruce, toți credincioșii Îl slăvim și te mărim acum după vrednicie.

Luminânda Învierii

Slavă..., a Crucii:

Podobie: Cu ucenicii să ne suim...

Văzând astăzi pusă înaintea cinstită Crucea lui Hristos, să ne închinăm ei și să ne veselim cu credință, cu dragoste sărutând-o; și rugând pe Domnul, Cel ce S-a răstignit pe ea de bunăvoie, să ne învrednicească pe noi pe toți a ne închina cinstitei Cruci și a ajunge fără osândire Învierea.

Și acum..., a Născătoarei:

Lemnului pe care Și-a întins preacuratele palme Fiul tău, Preacurată, răstignindu-Se pentru noi, acum cu credință ne închinăm; dăruiește-ne nouă pace, ca să ajungem și la preacinstitele Patimi, cele de mântuire a

lumii, și să ne închinăm zilei Paștilor celei luminoase și lumii de bucurie, celei numite Doamnă și purtătoare de lumină.

LA LAUDE

Se pun 8 stihiri cântând: 4 stihiri ale Învierii, din Octoih și 4 podobii din Triod, repetând pe cea dintâi, glasul al 4-lea:

Podobie: Ca pe un viteaz între mucenici...

Cu glasuri să strigăm și cu cântări să slăvim cinstita Cruce, sărutându-o și către ea să strigăm: Preacinstită Cruce, sfințește sufletele și trupurile noastre cu puterea ta, și ne păzește nerăniți de toată vătămarea potrivnicilor, pe cei ce ne închinăm ție cu dreaptă credință.

Apropiați-vă să scoateți ape neîmpuținate, care se toarnă înaintea voastră prin harul Crucii. Iată că vedem pus înainte lemnul cel sfânt, izvorul darurilor cel adăpat cu sângele și cu apa Stăpânului tuturor, Care S-a înălțat pe ea de bunăvoie, și a înălțat pe oameni.

Stih: Înălțați pe Domnul Dumnezeu nostru și vă închinați la așternutul picioarelor Lui, că sfânt este.

Întărirea Bisericii, puterea împăraților, lauda monahilor și mântuirea, tu ești, preacinstită Cruce. Pentru aceasta, închinându-ne ție, ne luminăm astăzi inimile și sufletele cu dumnezeiescul har al Celui ce S-a pironit pe tine și a surpat puterea vicleanului și blestemul l-a ridicat.

Stih: Iar Dumnezeu, Împăratul nostru, mai înainte de veac a făcut mântuire în mijlocul pământului.

Și se repetă stihira cea dintâi.

Apoi Stihul: Scoală-Te, Doamne Dumnezeu meu, înalță-se mâna Ta, nu uita pe săracii Tăi, până în sfârșit.

Și se cântă stihira zilei, glasul al 8-lea, însuși glasul:

Domnul tuturor ne-a învățat cu pildă, ca să ne ferim de gândul cel măreț al fariseilor celor prea răi, și tuturor le-a arătat să nu gândească cu trufie mai mult decât se cuvine a gândi. Că El însuși făcându-Se pildă și asemănare, S-a micșorat pe Sine până la Cruce și la moarte. Deci, mulțumindu-I cu vameșul, să zicem: Dumnezeuule, Cel ce ai pățimit pentru noi și fără patimă ai rămas, izbăvește-ne pe noi de patimi și mântuiește sufletele noastre.

Slavă..., tot aceasta.

Și acum... Preabinecuvântată ești...

Doxologia mare.

Iar când strana începe să cânte: **Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu..., preotul se îmbracă în toate veșmintele cele preoțești (sau unde va fi mai mare, este dator cel mai mare să o facă) și, luând cădelnița, cădește sfânta masă și cinstita Cruce, apoi luând-o pe disc, iese pe partea stângă, pe ușa dinspre miazănoapte, mergând înaintea lui cu două sfeșnice și cu cădelnița și merge drept spre ușile împărătești; și sfârșindu-se Doxologia și **Sfinte Dumnezeuule..., preotul zice: Cu înțelepciune drepti... Și se cântă troparul: Mântuiește, Doamne, poporul Tău... (de 3 ori).****

Și preotul, purtând cinstita Cruce, vine înaintea sfințelor uși și fiind acolo gătit analog, pune deasupra lui cinstita Cruce, apoi, luându-i acoperământul, cădește în chipul crucii, în patru părți.

Și îndată, preotul cântă troparul, glasul al 6-lea:

Crucii Tale, ne închinăm, Stăpâne, și sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim (de trei ori).

Apoi și stranele, cu glas mare, cântă același tropar, tot de trei ori.

De va fi în mănăstire, egumenul sau locțiitorul său trece între preoții slujitori și fac împreună două metanii înaintea sfintei Cruci de pe analog. Apoi sărută sfânta Cruce, întâi cel mai mare și pe urmă ceilalți, încheind cu a treia metanie. Asemenea fac cei din strana dreaptă și din strana stângă, ca și frații, închinându-se câte doi, după rânduială. În timpul cât se închină frații, se cântă la strane aceste stihiri, pe glasul al 2-lea:

Veniți credincioșilor să ne închinăm lemnului celui de viață făcător, pe care Hristos, Împăratul slavei, de bunăvoie mâinile întinzându-Și, ne-a înălțat la fericirea cea dintâi, pe care mai înainte vrăjmașul prin plăcere amăgindu-ne, a făcut să fim izgoniți de la Dumnezeu. Veniți, credincioșilor, să ne închinăm lemnului prin care ne-am învrednicit a sfărâma capetele vrăjmașilor celor nevăzuți. Veniți toate rudeniile neamurilor, Crucea Domnului cu cântări să o cinstim. Bucură-te Cruce, scăparea cea desăvârșită a lui Adam celui căzut; întru tine binecredincioșii creștini se laudă, căci cu puterea ta pe popoarele păgâne le-au biruit. Pe tine acum cu frică creștinii sărutându-te, și pe Dumnezeu, Cel ce S-a pironit pe tine, Îl slăvim grăind: Doamne, Cel ce Te-ai răstignit pe ea, miluiește-ne pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.

Altă stihiră, glasul al 8-lea:

Astăzi Stăpânul făpturii și Domnul slavei, pe Cruce a fost pironit și în coastă a fost împuns, fiere și oțet a gustat, dulceața Bisericii! Cu cunună de spini a fost încununat, Cel ce acoperă cerul cu nori. Cu haină de ocară a fost îmbrăcat și peste obraz a fost bătut cu mână de țărână Cel ce a zidit pe om cu mâna. Pe spate a fost bătut, Cel ce îmbracă cerul cu nori. Scuiări și răni a luat și ocări și pumni, și toate le-a răbdat pentru mine, cel osândit, Mântuitorul meu și Dumnezeu, ca să mântuiască lumea de înșelăciune, ca un milostiv.

Slavă..., același glas:

Astăzi Cel neapropiat după ființă mie apropiat S-a făcut și a pățimit Patimi Cel ce m-a slobozit pe mine din patimi. Cel ce dă lumină orbilor, de buzele celor fără de lege a fost scuipat și Și-a dat spatele spre răni pentru cei robiți. Pe Care Curata și Maica Lui pe Cruce văzându-L cu durere a zis: Vai mie, Fiul meu! De ce ai făcut aceasta? Cel împodobit cu frumusețea mai mult decât toți oamenii, fără suflare și fără podoabă Te arăți, neavând chip, nici frumusețe. Vai mie, lumina mea! Nu pot să Te văd adormit; la cele dinlăuntru mă rănesc și cumplită sabie prin inima mea trece. Laud patimile Tale, închinu-mă milostivirii Tale, îndelung-Răbdătorule, Doamne, slavă Ție.

Și acum..., glasul al 6-lea:

Astăzi s-a împlinit cuvântul proorocesc; că iată ne închinăm la locul unde au stat picioarele Tale, Doamne. Și din lemnul mântuirii gustând, slobozire din patimile păcatului am dobândit. Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Apoi, ecteniile și otpustul.

LA LITURGHIE

Fericirile glasului pe 6 și din Canonul Crucii, Cântarea a 3-a, pe 4.

În loc de Sfinte Dumnezeule... se cântă:

Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne, și sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim.

Apostolul din Epistola către Evrei.

Evanghelia de la Marcu.

CHINONICUL

Însemnatu-s-a peste noi lumina feței Tale, Doamne. Aliluia. (Ps. 4,6)